

Boski Ogrodnik skrupulatnie oddziela dobro od zła, zatrzymując tylko to, co przyniesie oczekiwany plon – Czujność, Cierpliwość, Skromność i Dobrą Wolę, czyli pełnowartościowe ziarno.

Tematem grafiki Goltziusa jest ofiarna miłość Boga do człowieka. Przesłanie to w pełni daje się odczytać w scenie budującej drugi plan kompozycji, gdzie obok anioła, pokonującego szatana (po prawej), artysta umieścił Chrystusa, stojącego na postumencie, będącym częścią kwadratowego basenu. Skruszony grzesznik, *Poenitens*, zostaje obmyty krwią wylewającą się z boku Chrystusa. Postać Syna Bożego staje się tu w pewnym sensie konstrukcyjnym elementem fontanny, w której zanurza się człowiek. Jest jej trzonem, źródłem życiodajnych płynów – wody i krwi (Za 13,1). Niejako w roli matki chrzestnej występuje sama *Fides* – Wiara, towarzysząca grzesznikowi w rytualnej kąpeli.

Odbiorca, obcujący z tą wieloelementową grafiką, nie jest pozostawiony samemu sobie. Na prawidłową interpretację sceny nakierowują liczne fragmenty z ksiąg prorockich, *Evangelii*, *Dziejów Apostolskich* i listów apostołskich, stanowiące komentarz niezbędny dla pełnego zrozumienia wymowy druku. Fragmenty tekstów odnoszące się do treści odkupieńczych mówią o oczyszczeniu dokonującym się Chrystusową mocą – mocą miłości Boga do ludzi.

2. Theodor Galle (excud.), Hendrik Goltzius (sculp.), „Ablatio Malorum”, grafika z cyklu „Allegories of Christian Faith”, Antwerpia, ok. 1578. © Trustees of the British Museum

Sercanie polscy w akademickiej postudze na KUL

W homilii wygłoszonej w kościele akademickim z okazji 50-lecia istnienia KUL sługa Boży Stefan kard. Wyszyński zwrócił uwagę na rangę Bożego Serca, patronującego Uczelni. Z tej przesłanki wyprowadził następnie misję Uniwersytetu, służącego „Deo et Patriae”. W koncepcji Prymasa Tysiąclecia zamysły Serca Bożego motywowały jego fundatorów i znamienitych wykładowców do wychowywania „[...] ludzi pełnych życia i to integralnego życia. Ludzi nie zawężonych w swej myśli, nie przetrąconych w woli, nie okaleczonych w sercu”. Inspiracja duchowością i kultem Serca Bożego tłumaczy specyfikę wizerunku KUL w jego bogatej historii, zmierzającej do jubileuszu stulecia. O ducha sercańskiej formacji wspólnoty uniwersyteckiej troszczyć się przede wszystkim jezuici, dla których teologia i duchowość św. Klodiusza de la Colombière SJ (1641-1682), czerpiąca motywy z objawień św. Małgorzaty Marii Alacoque, jawi się jako wiodący rys duszpasterstwa.

Wielkie ożywienie kultu Serca Jezusowego miało miejsce w Kościele francuskim na przełomie XIX i XX w., skąd promieniowało zwłaszcza na kraje katolickie, przygotowane do Jego trudnej recepcji, zwłaszcza w konfrontacji z protestantyzmem i ówczesnym postmodernizmem. Jednym z owoców tego odnowienia było zgromadzenie księży sercanów, założone przez Leona Jana Dehona (1843-1925). Pobożność sercańską w duszy Leona zaszczerpiła matka, Stefania Adela Vandelet (1812-1883), wychowanka sióstr Sacré Coeur św. Magdaleny Zofii Barat. Leon Dehon powołanie kapłańskie uświadomił sobie wcześniej. Wbrew woli ojca po skończonych studiach prawniczych na Sorbonie w 1863 r. rozpoczął studia w Seminarium Francuskim św. Klary w Rzymie. Święcenia kapłańskie przyjął w 1868 r. Powołany na jednego ze stenografów Soboru Watykańskiego I, miał okazję poznać front konfrontacji misji Kościoła z problemami socjalnymi. To spod jego pióra wychodziły słowa

prof. dr hab.
Karol Klauza
kierownik Katedry
Semiotyki i Retoryki
Dziennikarskiej
dyrektor Instytutu
Dziennikarstwa
i Komunikacji Społecznej

modlitwy „Matko Boża Fabryczna – módl się za nami”. Podjęta przez niego w 1871 r. praca duszpasterska w Saint-Quintin wiązała się także z troską o formację intelektualną i kulturalną duchowieństwa oraz młodzieży. Dzięki kontaktom z założycielem asumpcjonistów Emanuelem d'Alzonem (1810-1883) zrodziła się w nim idea założenia instytutu zakonnego poświęconego apostołstwu nauki. W 1877 r. został kapłanem Sióstr Służebnic Najświętszego Serca Jezusowego w Saint-Quintin i one pomogły mu odkryć społeczną oraz europejską aktualność duchowości sercańskiej: „Przedmiotem mego upodobania jest Serce Jezusa i pragnienie wynagradzania Mu”. Za sugestią miejscowych jezuitów założył w 1878 r. Oblatów Najświętszego Serca Jezusowego, przekształconych w 1884 r. w Zgromadzenie Księżąt Najświętszego Serca Jezusowego (sercanie, dehonianie). Według Dehona zaangażowanie naukowe sercanina stanowi fundament każdej formy apostołatu, w tym także wynagradzania Najświętszemu Sercu Jezusa.

Do Polski sercanie przybyli w 1928 r. i osiedlili się w Krakowie-Plaszowie. Charyzmat założyciela wcielają w życie, łącząc kontemplację z zaangażowaniem duszpasterskim, naukowym i społecznym. Są m.in. wydawcami, społecznikami, pracownikami naukowo-dydaktycznymi oraz misjonarzami ludowymi i *ad gentes*. Rysem charakterystycznym ich działalności w Polsce są misje intronizacyjne Najświętszego Serca Jezusa. Licząca obecnie blisko 300 zakonników polska prowincja, z siedzibą kurii w Warszawie, może się poszczycić przygotowaniem dla posługi w Kościele jednego kardynała i dwóch biskupów.

Sercanie na KUL

Kardynał Stanisław Nacy – Świecenia kapłańskie przyjął w 1945 r. W 1948 r. uzyskał magisterium z teologii na Uniwersytecie Jagiellońskim, a w 1952 r. doktorat na KUL, gdzie w 1958 r. został zatrudniony jako pracownik naukowo-dydaktyczny i w 1988 r. otrzymał tytuł profesora zwyczajnego. W 1987 r. został pierwszym polskim członkiem Międzynarodowej Komisji Teologicznej w Rzymie. Podczas II Soboru Watykańskiego był teologicznym ekspertem kard. Karola Wojtyły, a w 1985 i 1991 r. ekspertem Nadzwyczajnego Synodu Biskupów. Mianowany 28 IX 2003 r.

przez Jana Pawła II kardynałem, przyjął 13 X 2003 r. święcenia biskupie w katedrze na Wawelu i dewizę *In Te, Cor Jesu, speravi*. Został kreowany kardynałem diakonem 21 X 2003 r. W 2009 r. otrzymał tytuł doktora honoris causa Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu.

Biskup Józef Wróbel – dr hab., prof. KUL. W 1980 r. przyjął święcenia kapłańskie i podjął studia specjalistyczne z teologii moralnej w Akademii Alfonsjańskiej (Uniwersytet Laterański) w Rzymie. W roku akademickim 1983/1984 studiował na wydziale teologii uniwersytetu katolickiego we Fryburgu w Szwajcarii. W 1985 r. uzyskał w Rzymie tytuł doktora teologii moralnej. Od 1987 r. był zatrudniony w Katedrze Historii Teologii Moralnej KUL. W latach 1990-1993 sprawował urząd rektora Wyższego Seminarium Misyjnego Księżąt Sercanów w Stadnikach. W latach 1997-2001 był współredaktorem periodyku naukowego „Symposium”. Habilitację z zakresu problematyki bioetycznej uzyskał w 1999 r., w tym też roku zorganizował Katedrę Teologii Życia w Instytucie Teologii Moralnej KUL i został jej kierownikiem. W latach 1999-2002 był wiceprzewodniczącym Komisji Etycznej w Akademii Medycznej w Lublinie. 30 XI 2000 r. został mianowany przez papieża Jana Pawła II biskupem ordynariuszem diecezji Helsinki. Świecenia biskupie otrzymał 27 I 2001 r. i przyjął dewizę *Omnia mea tua sunt*. Do Lublina wrócił 1 VII 2008 r. jako biskup pomocniczy archidiecezji lubelskiej.

Ksiądz Marian Radwan – dr hab., emerytowany prof. KUL. W 1960 r. otrzymał święcenia kapłańskie i rozpoczął studia na Wydziale Filozofii KUL, gdzie w 1967 r. został zatrudniony jako asystent. W 1973 r. uzyskał tytuł doktora. W latach 1984-1992 był dyrektorem Polskiego Instytutu Kultury Chrześcijańskiej Fundacji Jana Pawła II w Rzymie, a pierwsi stypendyści Fundacji Jana Pawła II przybyli na KUL w 1990 r. W 1992 r. wrócił do Lublina i nadzorował budowę Domu Fundacji Jana Pawła II dla studentów z państw byłego bloku wschodniego. Stopień doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie historii uzyskał w 2002 r. W latach 2003-2010 pełnił obowiązki kierownika Katedry Historii Europy Wschodniej na KUL. W 2006 r. otrzymał Nagrodę im. Włodzimierza Pietrzaka.

Ksiądz Mirosław Daniluk – emerytowany adiunkt w Instytucie Leksykografii KUL. W 1961 r. przyjął święcenia kapłańskie i podjął studia specjalistyczne z zakresu historii na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie oraz na Wydziale Humanistycznym KUL. W latach 1972-2006 był pracownikiem redakcji *Encyklopedii katolickiej* w Międzywydziałowym Zakładzie Leksykograficznym (obecnie Instytut Leksykografii) KUL w dziale zakony, a 1983-2006 jego kierownikiem. Jest autorem ok. 430 haseł, głównie z historii i duchowości zakonnej. Położył metodologiczne i bibliograficzne podwaliny pod instrumentarium leksykograficzne w dziedzinie historii faktograficznej oraz ideowej monastycyzmu chrześcijańskiego i światowego. Opublikował *Sigla. Zbiór skrótów nazw zakonów, zgromadzeń zakonnych, instytutów świeckich, stowarzyszeń życia apostołskiego oraz innych*

instytucji z nimi związanych (Lublin 2002, 2012, ss. 613), a także *Encyklopedię instytucji życia konsekrowanego. Pojęcia. Terminy. Instytucje. Dokumenty. Czasopisma* (Lublin 2000, ss. 418).

Ksiądz Eugeniusz Ziemann – dr, adiunkt w Instytucie Leksykografii KUL. Święcenia kapłańskie przyjął w 1985 r. W latach 1987–1989 odbywał studia specjalistyczne z duchowości na Teresianum w Rzymie, a następnie doktoranckie w Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie (obecnie Uniwersytet Papieski Jana Pawła II). W latach 1993–1999 sprawował urząd rektora Wyższego Seminarium Misyjnego Księży Sercanów w Stadnikach i w latach 1995–1998 wiceprowincjała polskiej prowincji sercanów. W 1997 r. założył czasopismo naukowe „Sympozjum” i przez 3 lata był jego redaktorem naczelnym. W 2000 r. podjął pracę w dziale zakony w redakcji *Encyklopedii katolickiej* (Międzywydziałowy Zakład Leksykograficzny, od 2006 r. Instytut Leksykografii) na KUL. W latach 2002–2008 był redaktorem naczelnym *Encyklopedii* i kierownikiem Zakładu, a w latach 2006–2008 pełnił obowiązki dyrektora Instytutu Leksykografii. W 2005 r. uzyskał doktorat z teologii w Papieskiej Akademii Teologicznej.

Ksiądz Krzysztof Naporę – dr, asystent w Katedrze Ksiąg Historycznych i Dydaktycznych w Instytucie Nauk Biblijnych KUL. Święcenia kapłańskie przyjął w 2000 r. W latach 2002–2006 odbył studia specjalistyczne w Papieskim Instytucie Biblijnym w Rzymie (licencjat nauk biblijnych), w latach 2003–2004 w Rothberg International School Uniwersytetu

Portret ojca Leona Jana Deona
(autor Stanisław Lipski,
klasztor Sercanów w Lublinie)

Hebrajskiego, a w latach 2007–2010 studia doktoranckie w École biblique et archéologique française de Jérusalem (EBAF), uhonorowane w 2011 r. tytułem doktora nauk biblijnych. Od 2012 r. jest pracownikiem naukowo-dydaktycznym KUL.

Kardynał Stanisław Nagy SCJ

– człowiek, kapłan i naukowiec według Bożego Serca

Mędrzec Kohelet napisał, że: „Wszystko ma swój czas, i jest wyznaczona godzina na wszystkie sprawy pod niebem” (Koh 3,1). Dla kard. Stanisława Nagyego godziną przejścia do Domu Ojca był ranek 5 VI 2013 r., a miejscem – macierzysty dom zakonny księży sercanów w Krakowie-Płaszowie. Przez całe życie trzymał się dla rzetelnego wypełnienia zadań powierzonych mu przez Boga. Warto przyjrzeć się jego dokonaniom oraz talentom, którymi Stwórca go obdarował.

Urodził się 30 IX 1921 r. w Bieruniu Starym k. Katowic w rodzinie robotniczej. Po ukończeniu szkoły podstawowej uczył się w Niższym Seminarium Duchownym Księży Sercanów w Krakowie. Ze zgromadzeniem tym związał się w 1937 r., a pierwsze śluby zakonne złożył w 1938 r. w Felsztynie (woj. lwowskie), zaś wieczyste – w czasie okupacji, 22 IX 1941 r. Święcenia kapłańskie przyjął 8 VII 1945 r. w Krakowie z rąk biskupa pomocniczego Stanisława Rospondy. Studia teologiczne na Uniwersytecie Jagiellońskim zakończył uzyskaniem magisterium. Następnie odbył specjalistyczne studia z apologetyki na KUL (1950–1952), gdzie w 1954 r. otrzymał stopień doktora teologii na podstawie rozprawy *Urząd Nauczycielski w Kościele pierwotnym*, napisanej pod kierunkiem ks. prof. Bolesława Radomskiego. Kolokwium habilitacyjne złożył

w 1968 r. W 1979 r. został zatrudniony na stanowisku profesora nadzwyczajnego KUL, a w 1985 r. mianowany profesorem zwyczajnym teologii fundamentalnej i ekumenizmu. Ponadto w latach 1947–1950 był rektorem niższego seminarium w Krakowie-Płaszowie, w latach 1952–1958 – rektorem Wyższego Seminarium Duchownego Księży Sercanów w Tarnowie oraz w latach 1956–1962 – kierownikiem Studium Teologicznego Księży Sercanów w Krakowie.

Pracę dydaktyczną na KUL rozpoczął w 1958 r. od wykładów zleconych z teologii fundamentalnej. W 1964 r. został zaangażowany na stanowisku adiunkta w Katedrze Eklezjologii Fundamentalnej. W 1968 r. po przedstawieniu dorobku naukowego i monografii pt. *Via notarum we współczesnej eklezjologii apologetycznej* Rada Wydziału Teologii nadała mu stopień

ks. dr Zbigniew
Krzyszowski
adiunkt w Instytucie
Leksykografii